

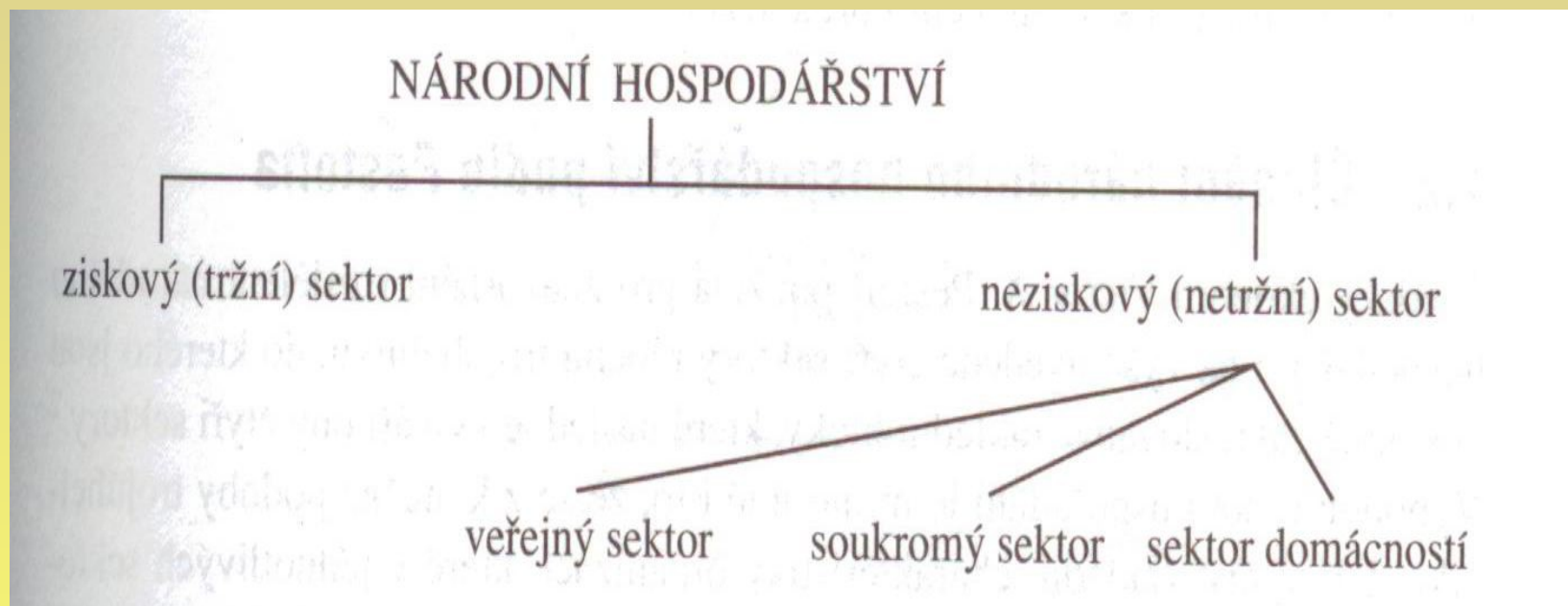
MIKROEKONOMIKA

Ekonomika neziskových organizací

Společenský význam neziskových organizací

- Nezisková organizace (nonprofit, nověji not-for-profit)
= organizace, jejímž posláním je něco jiného než tvorba zisku pro její vlastníky, obvykle poskytování služeb.
- Jejich role je významná od Velké francouzské revoluce, kdy se začala vytvářet občanská společnost.
- Důvody vzniku:
 - 1) Společenské: touha občanů podílet se na řízení společnosti
 - 2) Ekonomické: snaha tlumit důsledky tržního selhávání (zejm. v sociální oblasti)

Členění národního hospodářství podle principu financování

- **Ziskový (tržní) sektor**

= tato část národního hospodářství je financována z prostředků získaných subjekty ziskového sektoru (z prodeje statků za tržní cenu)

- **Neziskový (netržní) sektor**

= subjekty tohoto sektoru získávají prostředky pro svoji činnost cestou přerozdělovacích procesů (prostřednictvím veřejných financí)

= cílovou funkcí je **přímé dosažení užitku**, který má zpravidla podobu **veřejné služby** (základní ekonomické specifikum neziskové organizace)

- Neziskový veřejný sektor (dále jen veřejný sektor)
 - = tato část neziskového sektoru je financována z veřejných financí
 - = řízena a spravována veřejnou správou
 - = rozhoduje se v ní veřejnou volbou, podléhá veřejné kontrole
 - = cílová funkce – poskytování veřejné služby

- **Neziskový soukromý sektor (třetí sektor, sektor nevládních neziskových organizací)**

= cílovou funkcí je přímý užitek

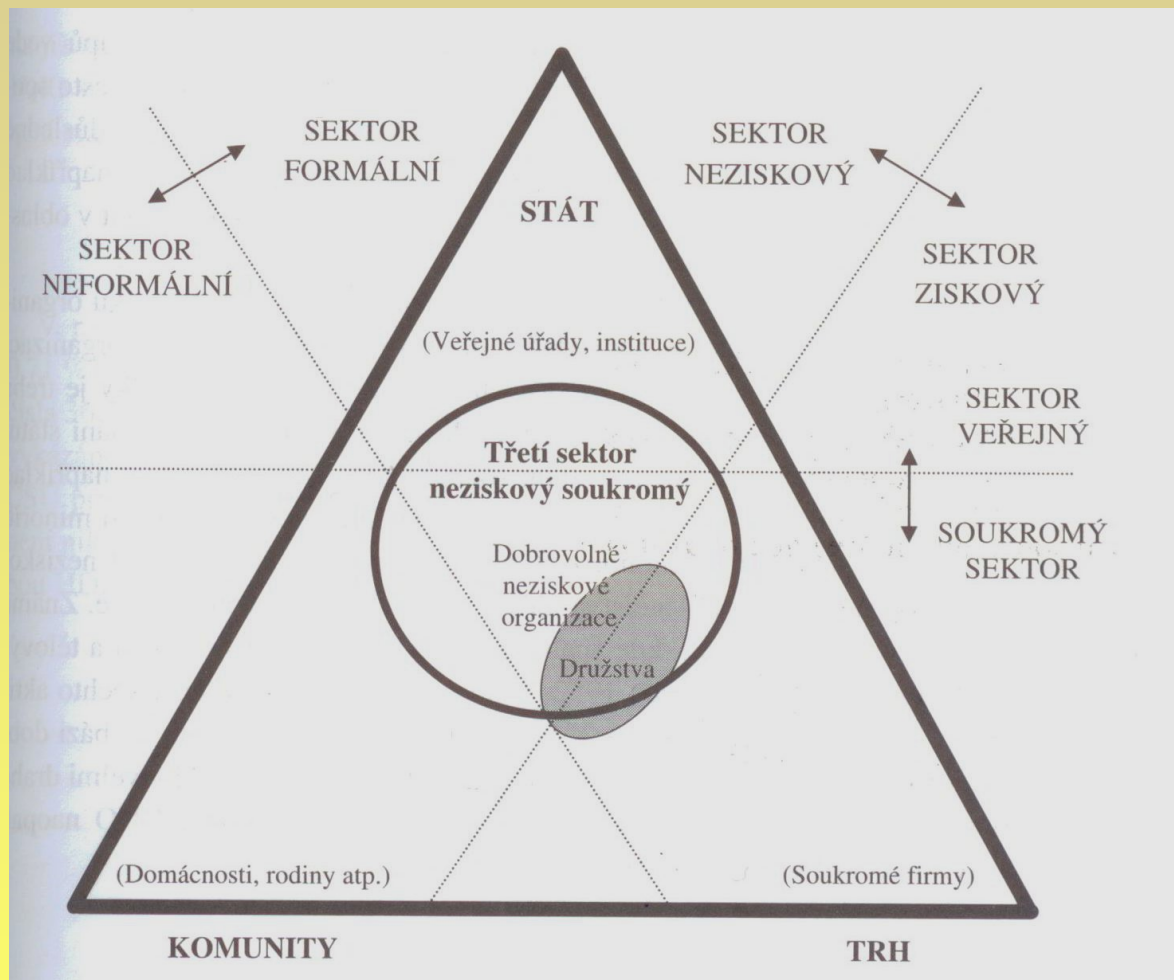
= financován ze soukromých financí (není vyloučen příspěvek z veřejných financí),

- Sektor domácností

= tento sektor má význam pro formování občanské společnosti, jejíž kvalita je zpětně určující pro kvalitu těchto organizací

Jednotlivé sektory se navzájem prolínají a ovlivňují, jelikož hranice mezi sektory jsou neurčité.

Sektorový model společnosti dle Pestoffa a Hunčové

- Organizace hraniční a smíšené

1) Smíšená organizace – např. soukromá střední škola

= posláním zasahuje do veřejného sektoru, má privátní charakter, z urč. části je financována z veřejných financí

2) Hraniční organizace - státní podnik (i družstva)

= zřízen za účelem podnikání z institucí veřejného sektoru

- Jak třetí sektor zasahuje do ostatních sektorů?

1) Do sektoru domácností

- vytváří se spolky a seskupení, které mají charitativní zaměření, např. využití volného času dětí a mládeže, ale i neformální spolky, které hájí zájmy určité skupiny či komunity občanů
- Domácnosti jsou zásobníkem financí a dobrovolnické práce, ale jsou také klienty!

2) Do ziskového sektoru

- zasahuje tak, že neziskové aktivity jsou realizovány s využitím dostupných právních norem, tj. mohou být založeny akciové společnosti, s. r. o. a družstva s posláním realizovat služby v oblasti charity, vzdělávání, sportu atd.
- vztah k soukromému ziskovému sektoru – forma sponzorství, ale také konkurence (hlavní činnost i získávání zdrojů z veřejných rozpočtů)!

3) Do veřejného sektoru zasahuje přímo v souvislosti s problematikou filantropie.

Dále vztahy mezi státem a třetím sektorem mají formu přesunu finančních zdrojů (dotace, granty, daňové úlevy)

Financování nevládních neziskových organizací

- V NNO se využívá principu vícezdrojového financování, diverzifikace zdrojů by měla být tak široká, aby organizace nebyla závislá na jednom zdroji.

- Zdroje peněz pro neziskové organizace:
 - Členské příspěvky a zápisné,
 - Veřejné rozpočty,
 - Nadace a nadační fondy,
 - Firemní dárcovství,
 - Individuální dárcovství,
 - Loterie a sázkové hry,
 - Doplňková hospodářská činnost

- Dobrovolná práce členů
- = specifický nepeněžní zdroj, tento faktor činí
NO konkurenceschopnými vůči komerčním
organizacím v mnoha oblastech

- Členské příspěvky
- = základní příjmový zdroj v občanských sdruženích
- = podíl na celkových příjmech sdružení je různý, s čím vyšší hodnotou majetku sdružení hospodaří, tím je podíl členských příspěvků nižší (u nemajetných až 100%)

- Veřejné rozpočty

= jsou rozhodujícím zdrojem financování zejména u neziskových organizací v sociální oblasti

= paradoxem je, že se do příjmů neziskových organizací dostávají zprostředkovaně, prostřednictvím nadací a nadačních fondů

- Státní dotační politika
- = základní rámec, ve kterém poskytují prostředky ministerstva, krajské úřady a obce
- = nejvíce podporované oblasti:
 - Poskytování sociálních služeb
 - Rozvoj sportu a tělovýchovy
 - Rozvoj kultury a záchrana kulturního dědictví

- Nadace a nadační fondy

= alokují peněžní prostředky formou darů na veřejně prospěšné účely

- Firemní dárcovství, firemní nadace a firemní nadační fondy

= zřízené firmami (a. s., s. r. o.)

- Individuální dárcovství
= peněžitý nebo věcný dar – odehrává se individuálním rozhodnutím, např. veřejnými sbírkami
- Loterie a sázkové hry
= odvádí část z tržeb - 20% procent na veřejně prospěšné účely

- Doplnková hospodářská činnost
- = významná především u vzájemně prospěšných organizací
- = je vázána na jejich majetek
- = často dosahují až 60% jejich příjmů

- Dobrovolná práce členů
- = zejména v občanských sdruženích je významným a samozřejmým zdrojem